

"Bu zaman tarikat zamanı değil, imanı kurtarmak zamanıdır." Cümlesini izah eder misiniz, hakikatten maksat nedir?

Üstad Hazretlerinin "**zaman tarikat zamanı değildir**" demesinden tarikatı inkar ya da tahkir anlaşılmalıdır. Zira Üstad Hazretleri zamanın gereği ve ilcaatına göre meseleye bakıyor.

Tarikat, ekseri olarak sağlam iman sahibi ve farzları ifa eden ehli takva Müslümanların velayet derecesine çıkmasını temin etmek için tasarlanmış manevi bir seyahattir. Bu yüzden tarikatın en mühim şahı ve piri olan İmam Rabbani Hazretleri, imanı tahkiki olmayan ve farzlarda kusuru olanlar tarikat seyahatinde gidemezler diye hüküm vermiştir. Demek tarikatın mukaddemesi olan sağlam iman ve farzların ifası olmasa tarikatta gitmek esaslı ve hakikatli olmuyor. Bu hüküm genel bir hüküm olup her zaman ve mekan için geçerlidir. Hükmü asla nesh olmaz, zaten hüküm İmam Rabbani'nin bir hükmüdür.

Halbuki günümüzdeki insanların mutlak çoğunluğu tahkiki iman sahibi değil ve farzları ifa edemiyor, hatta çoklarının imanı tehlikede. Böyle bir toplumsal yapıda öncelikli görev sağlam bir imanı vermek ve akabinde farzları ifa etmesini temin etmektir. Yoksa Allah'ın varlığından şüphe duyan adamlara tarikat dersi vermek abesle iştigal etmektir. Üstad Hazretleri bu toplumsal gerçeği iyi okuduğu için, "**Zaman tarikat zamanı değil, imanı kurtarmak zamanıdır.**" diye hüküm veriyor. Üstad Hazretleri iman-ı tahkiki dersleri vererek ve farzları teşvik ederek, tarikat ve tasavvufun temelini ve altyapısını temin ediyor ve bu zamanda tarikat adı altında yapılan hizmetlerin de bir iman hizmeti olabileceğine dikkat çekiyor. Yoksa bu hakikatin belli bir döneme mahsus olduğunu söylemek sağlıklı bir yaklaşım olmaz.

Bu zamandaki tasavvuf erbabının mücadele ve hizmet şekli, eski zamandaki tarikatın hakiki mücadele ve hizmet şeklinden çok uzak ve farklı bir formattadır. Yani bir cihetle tarikatlar kendi kendilerine tarikatın usul ve hakikatlerinden uzak bir yapıya girmişler. Zaten bu zamanın hükmü onlara eski zamanın usullerini tatbik etmeye müsaade etmiyor.

Mesela, ehli tasavvuf bir emniyet müdürünün kırk gün çilehaneye girip ıslah-ı nefis etmesi mümkün değildir. Ya da zengin bir sofinin son model araba ve ev içinde velayet makamını elde etmesi pek mümkün değildir. Bunlar tarikat perdesi ve ismi altında ancak iman ve ahlakını kurtarabilirler. Üstad Hazretlerinin "**Zaman tarikat zamanı değildir.**" demesi biraz bu manaya ve realiteye işaret ediyor. Yoksa tarikat perdesi altında yapılan iman hizmetine kimsenin bir dediği yok.

Tarikat, İslam'ın yaşanma tarzlarından biridir. Yani, İslam tarikatla da yaşanır, tarikatsiz da... Bediüzzaman, günümüz şartlarında **“ilim içinde hakikate bir yol bularak”** yeni bir yol, yeni bir çığır açmıştır.

Kendisi doğrudan tarikatta olmamakla birlikte tarikatların zikirlerini okumuş, o yolların feyzinden istifade etmiştir. **“Nur risalelerinin on iki tarikatın hülasesi olduğunu”** söyler.

Dolayısıyla, Bediüzzaman tarikatın içinde olmamakla birlikte -haşa- ona karşı da değildir. Yirmi Dokuzuncu Mektup'ta yer alan **“Telvihat-ı Tis'a”** isimli eseri tarikatı artılarıyla ve eksileriyle ele alan harika değerlendirmelerle doludur. Böyle bir esere, tarikat mensuplarının da ihtiyacı vardır.

Tarikatta olan biri, teslimiyetle İslam'ı yaşadığından şüphelerden uzak kalır, böylece imanını kurtarabilir. Sadece kuru malumatla İslam'ı yaşamaya çalışan biri ise, şüphelerden kolayca kurtulamadığından durumu tehlikede olabilir.

Bediüzzaman, Risalelerin tarikattan matlup olan neticeleri kazandırdığını söyler.(1) Çünkü Risaleler sadece akla değil, aynı zamanda ruh, kalp ve latifelere de hitap eder.

Buradaki **“hakikat”** tabirinden kastedilen mana; iman ve İslam meselelerinin açıklığa kavuşup, tahkiki bir surette kabul edilmesi anlamındadır.

“Hakikat” tabirinin diğer bir manası; tarikat berzahına girmeden İslam ve iman hakikatlerini doğrudan tahkiki bir surette inkişaf ettirilmesi mesleğidir. Zira tarikatın terbiye ve seyir metotları hem uzun, hem de meşakkatlidir. Bu zaman ve zemin böyle bir tarz ve metoda müsait değildir. Bu zaman insanının riyazet ve çile gibi ağır terbiye metotları ile uzun bir seyrüseferden sonra hakikatlere ulaşması çok zordur.

Üstad bu manaya şöyle işaret ediyor:

“İ'lem eyyühe'l-aziz! Tevfik-i İlâhî refiki olan adam, tarikat berzahına girmeden zahirden hakikate geçebilir. Evet, Kur'ân'dan, hakikat-i tarikati, tarikatsiz feyiz suretiyle gördüm ve bir parça aldım. Ve keza, maksud-u bizzat olan ilimlere ulûm-u âliyeyi okumaksızın isâl edici bir yol buldum.”

“Serîüsseyir olan bu zamanın evlâdına, kısa ve selâmet bir tarîki ihsan etmek rahmet-i hâkimenin şânındandır.”(2)

Dipnotlar:

-
- (1) bk. [Kastamonu Lahikası, 52. Mektup.](#)
(2) bk. [Mesnevî-i Nuriye, Onuncu Risale.](#)